

Adroddiad i'r	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y cyfarfod	24 Hydref 2024
Aelod Arweiniol	Y Cynghorydd Barry Mellor, Aelod Arweiniol yr Amgylchedd a Chludiant
Pennaeth Gwasanaeth - Gwasanaethau Priffyrdd a'r Amgylchedd	
Awdur yr adroddiad	Cyfarwyddwr Corfforaethol: Yr Amgylchedd a'r Economi
Teitl	Adnoddau ychwanegol sydd eu hangen ar gyfer y gwasanaeth ailgylchu trolibocs wythnosol newydd a swyddogaethau casglu gwastraff cysylltiedig.

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1. Mae'r adroddiad yma'n sôn am weithredu'r gwasanaeth ailgylchu trolibocs wythnosol newydd a swyddogaethau gwastraff cysylltiedig â pha addasiadau sydd eu hangen er mwyn sicrhau bod adnoddau digonol yn cael eu dyrannu er mwyn sicrhau y gall y system newydd weithredu ar sylfaen gynaliadwy

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1. Galluogi'r Pwyllgor i graffu'r cynnig (ynghlwm i'r adroddiad hwn) a gyflwynwyd i'r Cabinet ar 1 Hydref 2024.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1. Bod y Pwyllgor yn ystyried yr adroddiad a'r atodiadau cysylltiedig a pha argymhellion, os o gwbl, yr hoffai eu gwneud i'r Cabinet.
- 3.2. Bod y Pwyllgor yn cadarnhau ei fod wedi ystyried yr Asesiad o Effaith ar Les (ynghlwm i'r adroddiad) yn rhan o'i ystyriaethau.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1. Cafodd yr adroddiad a'r atodiadau ynghlwm eu cyflwyno i'r Cabinet ar 1 Hydref 2024. Yn y cyfarfod hwnnw, penderfynwyd bod y Cabinet:
- yn cymeradwyo £1.299m ychwanegol mewn gwariant cyfalaf er mwyn caffael cerbydau ailgylchu ychwanegol, wedi'i ariannu drwy fenthyca darbodus;
 - yn cymeradwyo £1.067m ychwanegol o gostau refeniw er mwyn sicrhau y gall y newid gwasanaeth ddarparu fel y cynlluniwyd ar sylfaen gynaliadwy. Mae hyn yn cynnwys y costau refeniw ar gyfer benthyca darbodus ar gyfer y cerbydau y cyfeirir atynt yn 3.1 yr adroddiad;
 - yn cytuno bod y penderfyniad yn cael ei weithredu ar unwaith heb gael ei alw i mewn, yn unol ag adran 7.25 yng Nghyfansoddiad y Cyngor, ac
 - yn cadarnhau ei fod wedi darllen, deall ac ystyried yr Asesiad o Effaith ar Les (Atodiad A yr adroddiad) yn rhan o'i ystyriaethau.
- 4.2. Cytunodd Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu bod yr eitem yn cael ei rhoi ar raglen Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 24 Hydref 2024 er mwyn galluogi'r Pwyllgor i archwilio'r cynnig.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

- 5.1. Mae'r model casglu gwastraff aelwydydd newydd yn cael effaith gadarnhaol ar ddau o'n themâu yn ein Cynllun Corfforaethol. Mae'n brosiect penodol o fewn thema "Sir Ddinbych Mwy Gwyrdd" gan y bydd yn helpu i gynyddu nifer a safon yr ailgylchu a gesglir o aelwydydd a chynyddu cyfleoedd ar gyfer ailgylchu dolen gaeedig. Trwy fabwysiadu technoleg carbon isel yn yr Orsaf Trosglwyddo Gwastraff newydd a chynnwys isadeiledd ar gyfer fflyd ULEV, y nod yw lleihau effaith y gwasanaeth i gefnogi'r nodau corfforaethol ehangach o ran sero net erbyn 2030.
- 5.2. Mae'r prosiect hefyd yn cefnogi thema "Sir Ddinbych Ffyniannus" yn y Cynllun Corfforaethol sydd yn anelu i gefnogi adferiad economaidd, gan fanteisio ar gyfleoedd i alluogi preswylwyr i gael mynediad at gyflogaeth ac incwm da. Mae'r prosiect wedi arwain at greu swyddi ychwanegol o fewn y gwasanaeth gwastraff. Yn ychwanegol, mae adeiladu'r Depo newydd wedi arwain at greu ac amddiffyn nifer o swyddi sector

preifat yn lleol. Fe wnaethom ni weithio gyda 4 busnes lleol pwysig ar Barc Busnes Colomendy, Dinbych yn rhan o ddatblygu'r Depo newydd. Fe alluogodd hyn iddynt ddatgloi a datblygu tir cyflogaeth newydd i alluogi'r 4 busnes i aros yn Ninbych ac ehangu eu gweithrediadau.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Mae cost y rowndiau ychwanegol wedi'u manylu trwy gydol adroddiad y Cabinet.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1. Mae'r Asesiad o'r Effaith ar Les wedi cael ei adolygu a'i ddiweddarau, ac mae ynghlwm yn **Atodiad A adroddiad y Cabinet**. Nid yw hyn wedi newid yn sylfaenol gan nad ydym ni'n newid egwyddorion y model arfaethedig, dim ond gwneud newidiadau ydym ni i sicrhau bod y model yn gweithio. Mae canlyniad terfynol yr Asesiad o'r Effaith ar Les yn gadarnhaol.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Fe fu sawl sesiwn Briff i Aelodau trwy gyfrwng Teams ers i'r gwasanaeth gael ei gyflwyno.

8.2. Cynhaliodd y Cyngor weithdy ddydd Iau 26 Medi.

8.3. Bydd adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 24 Hydref.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Tra'n ymgymryd â phrosiectau newid strategol megis y rhain rydym ni'n darogan costau cysylltiedig yn seiliedig ar ragdybiaethau a'r wybodaeth orau sydd ar gael ar y pryd. Er gwybodaeth yn unig y mae'r rhagdybiaethau, a dim ond ar ôl iddynt gael eu cadarnhau y mae'r prosiect yn symud i'r cam gweithredu a darparu a bydd yn effeithio ar y costau a amcangyfrifwyd. Yn amlwg, ni chafodd y model newydd ei weithredu mewn modd y byddai unrhyw un ei eisiau. O ystyried y nifer o breswylwyr sydd wedi cael eu heffeithio bu'n rhaid i'r Cyngor weithredu i ddefnyddio adnoddau

ychwanegol rhwng mis Mehefin a mis Medi. Mae hi'n bwysig ein bod ni'n dysgu o'r profiad yma.

- 9.2. Mae'r adroddiad yn nodi'r adnoddau ychwanegol sy'n angenrheidiol i ddiwygio'r llwybrau ailgylchu a sicrhau y gall y gwasanaeth weithredu mewn modd mwy cynaliadwy.
- 9.3. Gall y costau yn ystod y flwyddyn sy'n gysylltiedig â'r adroddiad (2024/25) gael eu hariannu o daliad un tro o Bartneriaeth Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru. Fe fydd angen i'r adnoddau ychwanegol sydd eu hangen o 2025/26 ymlaen gael eu cynnwys yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig a fydd yn cael ei ddiweddarau a'i adrodd i'r Cabinet yn ei gyfarfod misol mis Hydref.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 10.1. Mae yna risgiau ynghlwm ag unrhyw newid gwasanaeth o'r raddfa yma, fel yr ydym wedi'i weld ers 3 Mehefin, 2024. Y prif berygl yw bod cyflwyno set o lwybrau casglu wedi'u hail gydbwyso a'u hail ddylunio yn arwain at fethu casgliadau i ddechrau wrth i'r gwasanaeth ddod i arfer â'r newidiadau. Serch hynny, mae hyn yn cael ei liniaru gan faint o waith sydd wedi digwydd i sicrhau bod y llwybrau newydd yn seiliedig ar ragdybiaethau mwy realistig na dyluniad blaenorol y gwasanaeth, gan ddysgu o brofiad y system newydd sy'n weithredol ers 3 Mehefin.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

- 11.1. Rhan II Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990
- 11.2. a111 Deddf Llywodraeth Leol 1972
- 11.3. a120 Deddf Llywodraeth Leol 1972
- 11.4. Adran 7.25 o Gyfansoddiad y Cyngor